

DE BOUWKUNDIG AMBTENAAR

OFFICIEEL ORGAAN VAN DE VEREENIGING VAN BOUWKUNDIGEN

Redactie en Administratie: PRINS HENDRIKSTRAAT 7, BANDOENG

A.C. NIX & CO. BANDOENG

ALVORENS TOT BOUWEN OVER TE GAAN WENDE MEN ZICH EERST TOT:

L I M A G O H

het OUDSTE Aannemersbureau ter plaatse
MEEST MODERNE ontwerpen en SOLIDE bouw. Diverse dankbetuigingen ter inzage
CHINEESCHE VOORSTRAAT No. 12 — TELEFOON No. 2449 — BANDOENG.

Vereenigd

Versterkt

Behouden.

11300
N. V. Handel Maatschappij

„DE CONCURRENT”

JUWELIERS — HORLOGERS

//

Bandoeng — Bragaweg — Telef. 667

ONZE FIRMA GENIET HET

VERTROUWEN VAN DUIZENDEN

OVER DEN GEHEELEN ARCHIPEL

Belangrijke Prijsverlaging

Elizabeth Arden artikelen

Van 10 tot 30 Procent

N. V. Hs. Vg. ONDERLING BELANG

Soerabaia — Bandoeng — Djocja — Malang

Laat Uw

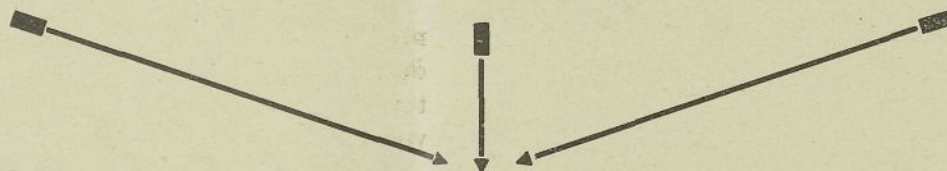
Water- Gas- Electriciteit installaties

UITVOEREN door

**Techn. Handel Mij.
vh. de Rooy & Co.
Bandoeng**

**Kawie-Holvast
Malang**

**Holvast & Co.
Soerabaia.**

Wij zorgen, dat U over ons werk tevreden zult zijn.

Het Oudste en Meest Betrouwbare adres voor :

**BOUWMATERIALEN, IJzer-, Staal- en Koperwaren,
Ambachts-, Land- en Tuinbouwgereedschappen, Scheeps-
benodigdheden, Verfwaren en Vernissen enz. enz.**

IS NOG STEEDS

Ang Sioe Tjiang Handel Maatschappij N. V.

BATAVIA — BANDOENG

DE BOUWKUNDIG AMBTENAAR

OFFICIEEL ORGAAN VAN DE VEREENIGING VAN BOUWKUNDIGEN

Redactie en Administratie: PRINS HENDRIKSTRAAT 7, BANDOENG

INHOUD: Koninklijke Onderscheidingen — Onze 37ste jaarvergadering *In Memoriam*. W. H. Berkhemer † — Redactioneel — De Voorzitter op reis — De positieregeling van onze leden — Salarissen Pensioen — Bouwkundige Prijsvragen — Voor onze leden — Schorsing en Ontslag — Overcompleet tijd personeel — Ontslag uit 's Lands dienst — Uit de Provincie Andermaal Promitechna — Uit Pers en Periodiek — Nieuw procedé. Krimpen cement, mortels en beton — Officieel — Mutaties.

EEN BILLIJK ADRES VOOR UW

Kantoorbehoeften druk- en dupliceerwerk is
Agentuur & Commissiehandel „DE WILDE”
Bragaweg 13 - Telefoon 883 - Bandoeng

Koninklijke Onderscheidingen

Gouverneur-Generaal

Commandeur Nederlandsche Leeuw

Oudejaarsdag 31 December j.l., te laat voor opname in ons vorig Orgaan, bracht de benoeming door Hare Majesteit, onze geëerbiedigde Koningin, van Z. E. den Gouverneur-Generaal tot Commandeur in de Orde van den Nederlandschen Leeuw, een der hoogste onderscheidingen hier in Indië verleend.

Wij bieden Z. E. op deze plaats onze eerbiedige en hartelijke gelukwensen aan met deze onderscheiding.

HOOFDBESTUUR.

HOOFDBESTUUR:

Het Hoofdbestuur van de V. V. B. is gevestigd te Bandoeng en bestaat uit:

J. C. de Keijzer, Voorzitter-Redacteur (Telefoon 638), Prins Hendrikstraat 7.
F. van Sprew, Vice-Voorzitter, Pasir Kaliki 100a
E. Emor, Secretaris-Penningmeester, Wilhelminastraat 33.

COMMISSARISSEN:

R. Mochamad Enoch, J. W. F. Menick, R. Soepardi en W. A. Schneider.

SECRETARIAAT: Prins Hendrikstraat 7, Bandoeng.

ONDERSCHIEDINGEN (Vervolg).

Officieren in de Orde van Oranje Nassau.

Tot officier in de genoemde orde werden o.m. benoemd **M. van Loon**, Onderdirecteur van het Departement van V. & W.

Ir. E. Fels, gewezen Hoofdingenieur Hoofd van de afdeling Bruggen en Wegen van genoemd Departement.

Ir. J. van Gendt, Ingenieur 1ste klasse voor de Landsgebouwen, toegevoegd aan den Gouverneur van West-Java.

R. Rodrigus, werkbaas met den titel van Onderopzichter bij het Havenbedrijf.

Aan de genoemde gedecoreerden eveneens onze hartelijke gelukwensen.

H. B.

ONZE 37STE JAARVERGADERING.

Wij herinneren hierbij voor de laatste maal aan de indiening van voorstellen voor onze A. V. op 9/10 Juni a.s., welke voorstellen vóór 15 Februari a.s. worden ingewacht aan het adres van ons Hoofdbestuur Prins Hendrikstraat 7 Bandoeng.

Voorstellen na bovengenoemde datum zullen in behandeling worden genomen naar gelang deze door ons H. B. van een prae-advies zijn voorzien en de A. V. zich vóór behandeling der voorstellen heeft verklaard.

Zorg dus voor tijdige indiening van Uwe voorstellen.

IN MEMORIAM

W. H. Berkhemer †

Aan de Java Bode ontleenen wij het bericht van overlijden te Den Haag in den ouderdom van 75 jaar van ons oud-lid den Heer **W. H. Berkhemer**, gepensionneerd Architect B. O. W. en oprichter van de N. V. Javasche Automobiël Handels-Maatschappij „Berkhemer” te Batavia-C.

De ouderen in onzen dienst zullen zich „papa” Berkhemer zeker nog herinneren uit hun begindienst-tijd als Architect en in onze vereeniging als een der eerste leden toegetreden bij de oprichting der V. v. B. op 10 April 1898.

Hij was voor ons steeds geweest een rechtvaardig en human Chef en aan zijn groote bekaamheid hebben velen onzer — thans ook als Architect — hun practische en theoretische vorming in den dienst te danken.

Wij denken hierbij aan de uitgave van onze vereeniging „Bouwkundig ontwerpen” in 1906, welke uitgave geheel door zijn belangeloozen arbeid mogelijk werd gemaakt.

Zijn belangstelling voor de vereeniging behield hij tot zelfs op dezen hoogen leeftijd en menig verlofga-
negr kan daarvan getuigen.

Na zijn pensionneering in 1913 ging hij tot den autohandel over en het thans op Koningsplein Noord gevestigd perceel mag wel als een monument worden beschouwd van zijn steeds onvermoeiden en noesten arbeid.

Hij repatrieerde in 1925 om in Holland een welverdiende rust te gaan genieten, welke rust hem thans voor de eeuwigheid deelachtig is geworden.

Wij vertrouwen, dat ons Lid van verdienste A. die Bois te Den Haag onze vereeniging bij de uitvaart zal hebben vertegenwoordigd.

Zijn assche ruste in vrede en zal hij bij ons technici steeds een dankbare herinnering achterlaten.

Firma O E I T I O N G H I N

BANDOENG - SOENIARADJA 41
Telf. Nos. 1815 en 1832

SOEKABOEMI - Gr. POSTWEG
Telefoon No. 4

Van ouds JE adres voor goed gesorteerde

**Bouwmaterialen-, Hang- en Sluitwerk
Sanitair en Verfwaren.**

Redactioneel

DE VOORZITTER OP REIS.

Van 8 tot en met 12 Januari j.l. heeft de Voorzitter een reis ondernomen naar Poerwakarta, Batavia, Buitenzorg, Soekaboemi, Tjiandjoer en terug en heeft daarbij contact gezocht met enkele leden van die plaatsen tot bespreking van Vereenigingszaken.

In hoofdzaak was de bedoeling de gevoelens van onze Collega's te vernemen over de verbroekeling ontstaan door de oprichting van de Vereeniging „Promitechnea”.

Hoewel de behoefte aan een aaneensluiting van de provinciale technici — voor een groot gedeelte oud-leden — onderling werd gevoeld, zoo was men het toch allerwege over eens, dat eene onderbrenging van deze vereeniging bij de V.v.B. noodzakelijk werd geacht ter verkrijging van de noodige **eenheid van willen en van handelen**.

Het voordeel wat wij nu reeds bereikt hebben is, dat de onderlinge band onder de diverse groepen groter is geworden.

Wij vertrouwen dan ook, dat deze fusie nog vóór onze Algemeene Vergadering op 9/10 Juni a.s. zal plaats hebben. Van de gelegenheid tot bespreking van eenige personeele aangelegenheden werd een dankbaar gebruik gemaakt. Zoo bleek, dat nog steeds eenige Adspirant opzichters bij de Provincie West-Java — en mogelijk, dat zulk ook nog bij de overige Provincies het geval is, Oost-Java is in dat opzicht blijkbaar ook ten achter — niet naar behooren te zijn ingepast.

Belanghebbenden zijn n.l. nog steeds in het bezit van een besluit per ultimo Maart 1934, waarbij zij in de nieuwe H. B. B. L. werden ingepast op eene bezoldiging van f 60.— per maand en een overgangsbezoldiging van f 45.— en dit laatste werd als begrijpelijk als een ernstig bezwaar aangevoeld.

Wij kunnen hier de geruststellende mededeeling doen dat het Departement van V. & W. geen schuld treft, omdat **alle** Adspiranten bij **verbeterd** besluit werden ingepast op een B. B. L. salaris, verminderd met 25%, in casu derhalve f 105.—, **zonder overgangsbezoldiging**. Dit werd bereikt door onze vereeniging, na overleg met onzen Directeur en het Bezoldigingskantoor.

De functie Adspirant-opzichter is in de H. B. B. L. niet bekend en het ware te wenschen, dat zij worden ingepast in de groep opzichters eventueel met een mogelijke begrenzing van salaris.

Uit den aard der zaak is deze bezoldiging voor personeel met 6 en meer jaren dienst absoluut beneden peil en is een verbetering van de positie van onze Adspiranten derhalve zeer noodzakelijk.

Wij hebben gegronde reden een positieverbetering voor deze groep van ambtenaren die op een salaris van

f 105.— zijn gestrand voor te staan en te verdedigen.

*

Tot dankbaarheid mag voorloopig stemmen, de mededeeling dat **alle op wachtgeld gestelde Adspiranten, op een enkele na weder herplaatst zijn**.

Wij verzoeken onze Adspiranten, die niet juist zijn ingepast om onder overlegging van de betreffende bescheiden ons Bestuur te willen inlichten, opdat nog tot redres kan worden overgegaan.

Ten aanzien van de op wachtgeld gestelde opzichters en H. O.'s kunnen wij mededeelen, dat **zoodra mogelijk herplaatsing in den dienst zal plaats vinden**.

Onder de collega's in de Provincie heerscht momenteel de vrees van verdere op wachtgeldstelling of pensionneering. Deze vrees is inderdaad gerechtvaardigd en de atmosfeer is nog steeds zeer drukkend, waardoor niet altijd dadelijk een bepaald besluit kan worden genomen.

Deze aangelegenheid heeft ontegenzeggelijk onze volle aandacht, aangezien het niet onmogelijk wordt geacht dat de in voorbereiding zijnde korting van 5% op de salarissen wordt omgezet in afvloeiing, als anderszins waarvoor nog verwezen moge worden naar de vet gedrukt zinsnede in de circulaire G. S. hierachter opgenomen over het **overcompleet personeel**.

Wij wezen daarop reeds in ons artikel „Hoogere Personeelspolitiek” opgenomen in de B. A. van 1 Nov. v.j. Naar ons oordeel moet een uniforme korting van 5% uitgesloten worden geacht, omdat zooals ons eerelid de Hoog zulks uitdrukt „dan zou komen vast te staan, de ondoelmatigheid van de thans tegen den zin van den Volksraad ingevoerde H. B. B. L.

Een verslechtering van de personeelsbezetting is echter al even fnuikend en **verhoogt de werkeloosheid**, die toch al zoo schrikbarend is.

Op de inkrumping van de personeels formaties wijst overduidelijk het rond schrijven G. S. betreffende overcompleet Landspersoneel hierachter opgenomen.

Ook de thans ingevoerde opheffing van de autobelasting zal aanleiding zijn tot inkrumping van personeel, waardoor enkele bij deze afdeling werkzame collega's daarvan de dupe zullen zijn. 't Is nog niet uitgemaakt of herplaatsing van deze ambtenaren kan plaats hebben.

Wij besluiten dit resumé met de wensch uit te spreken: **Collega's, sluit U weder aaneen bij onze vereeniging en wees trouw aan Uw organisatie**.

Wij bevelen de lezing van dit artikel onze leden en Adspirant-leden ten eerste aan en besluiten dit artikel voor heden met het vertrouwen uit te spreken, dat onze collega's bij de P. W., die blijkbaar uit onwetendheid met onze doelstelling handelden, tot een nader overleg bereid worden bevonden en een fusie zoo spoedig mogelijk worde tot stand gebracht.

ALLEN WEDER OP NAAR EENHEID. Met a.s. Pinksterdagen is onze A. V. en hopen wij dat dan de fusie volledig haar beslag zal krijgen.

DE POSITIIEGELING VAN ONZE LEDEN.

Ons verzoek om verbetering.

Van diverse zijden werden ons vragen gesteld betreffende de positie-regeling van onze leden. Deze vragen hebben wij gemeend te moeten voortschikken aan onze Directeur en memoreeren wij slechts in het kort ons desbetreffend schrijven van 30 Januari j.l.

A. Benoeming tot Architect.

Voor deze benoeming steeds dienstexamen vereischt (Stbld. 1909 No. 240). Bestaat een diploma-regeling, waarbij e.v. buitenlandsche diploma's aan ons B.examen worden gelijkgesteld? Wordt het mogelijk geacht, ook zonder diploma's slechts bij gebleken buitengewone geschiktheid in de dienst benoemd te worden tot Architect.

Door een der laatste benoemingen komen enkele in dienst zijnde Architecten in het nadeel, waarbij als stelregel door ons Bestuur werd aanvaard, dat gedispenseerden en tijdelijke krachten niet vóór komen bij collega's, die op normale wijze in den dienst zijn opgeklommen en werd gevraagd om herstel van inpassing.

B. Tijd wd. Architecten.

Hierover werd gevraagd om spoedige definitieve aanstelling.

C. Formatieregeling.

De benoeming van een 2 tal Bouwkundige Architecten brengt de formatie van deze groep Architecten op

1 Januari 1931 bedragende 2 op 4 eene verhooging van 100 %.

De groep Practijk-Ingenieurs en Architecten op 1 Januari 1931 bedragende 66 werd daarentegen teruggebracht op 29 een achteruitgang derhalve van 56 % of **meer dan de helft**.

Na de afvloeiing van den Architect. Teekenaar L. R. Pieters werden geen Teekenaars meer tot deze functie benoemd.

Ook voor de lagere groepen Hoofdopzichter en opzichters is geen vaste regeling meer aanwezig en werkt deze groote onzekerheid in hooge mate depri-meerend op de arbeidsprestatie van belanghebbenden.

Gevraagd wordt naast de bewaking van de Landsbelangen ook ten volle rekening te willen houden met de personeele belangen en zoo spoedig als mogelijk is een formatieregeling te willen creëren. Waarbij ook ten minste één plaats wordt opengelaten voor Architect-Teekenaar.

D. Positieregeling Adspirant-opzichter.

De herplaatsing van de op wachtgeld gestelde Adspiranten stemt tot tevredenheid, doch hebben belanghebbenden nu hun maximum salaris f 105.— bereikt. Gevraagd wordt voor de noodzakelijke uitloop om inpassing is schaal 129 H. B. B. L. van de opzichters.

E. Waardeering Opzichter en Teekenaar 1ste klasse.

De inpassing van de opz. en teekenaar 1ste klasse bij de Waterstaat is afwijkend van die van de S. S. en voor gelijkwaardige ambtenaren bij de P. T. T.-dienst Voor deze laatste groepen werd een aftrek van 5 schaaljaren toegepast ter bereiking van het aanvangssalaris van f 205.— terwijl dit salaris voor de technici bij de Waterstaat en Genie zonder aftrek eerst na 9 jaren wordt toegekend. Gevraagd werd daarom ons toekening van 4 fictieve dienstjaren om niet ten achter te komen bij de hooger genoemde groepen.

F. Examen Architect en Bouwk. Architect.

Hierover werd gevraagd de gelegenheid te scheppen voor de Teekenaar tot praktische werkzaamstelling en de keuze aan welk examen zal worden deelgenomen over te laten aan belanghebbenden. Voor de groep Teekenaars werd gevraagd ten minste één plaats open te houden in de functie van Architect.

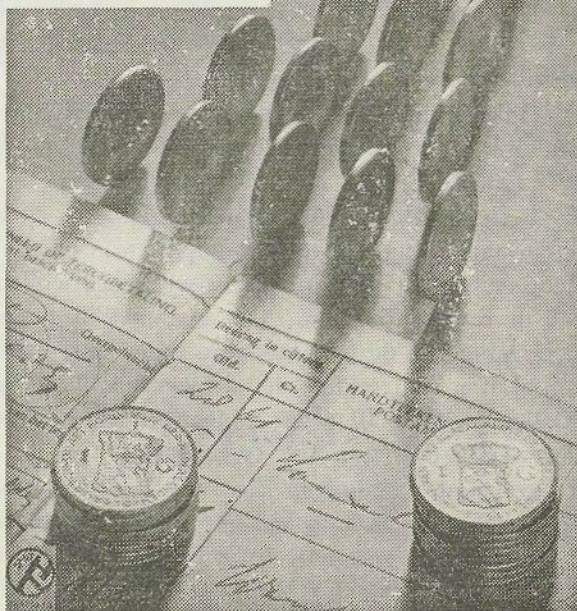
G. Diploma-waardeering Architecten.

De betrekkingen van H. O. en Architect worden bij de nieuwe H. B. B. L. gerekend tot de keuze-betrekkingen. Voor de gediplomeerde H. O.'s is een extra-verhoging toegekend van f 25.— p.m. Gevraagd wordt deze verhoging ook toe te kennen aan de Architecten.

H. Instituut „Theorie en Practijk”.

Gevraagd wordt de leerstof vereischt voor het B.examen tot in details uit te werken en de leerstof van dit Instituut, evenals bij het Departement van Oorlog, goed te keuren voor de studie voor Architect.

**elke gulden
is er één**

Elke gulden die U naar de POSTSPAARBANK brengt is er één, moet U maar denken. Elke gulden, die U „erop” brengt vermeerderd Uw saldo en vermeerderd Uw jaarlijksche rente. Leg elke week enkele guldens opzij en breng ze naar de POSTSPAARBANK. Spaar en spaar geregeld! Maak er een gewoonte van. Het kan U eens te pas komen, en dan is het prettig iets achter de hand te hebben. Hebt U nog geen PostspaarbANK-boekje? Vraag er vandaag nog één aan en maak een begin met sparen. Regeeringsgarantie. Uw geld is veilig, spaar bij de

POSTSPAARBANK

SALARIS EN PENSIOEN.

De heer J. E. Folkerts alhier verzoekt ons plaatsing van het volgende: aldus A. I. D.

In de eerste week dezer maand stond in uw blad afgedrukt de wet van 29 December 1934, houdende nadere regeling van de tijdelijke korting op Indische pensioenen. (hiervoren opgenomen. Red.).

In artikel 1 wordt gezegd, dat de bij de wet van 29 December 1933 vastgestelde tijdelijke korting (voor de jaren 1934 en 1935) op de Indische pensioenen geen toepassing vindt op de nieuwe pensioenen.

In art. 2 leest men, dat de nieuwe pensioenen wel worden gekort, indien de bedragen hooger zijn dan de overeenkomstige gekorte „oude” pensioenen.

Art. 3: De wet werkt terug tot 1 October 1934.

De nieuwe pensioenregeling is indertijd bij den Volksraad ingediend; dien raad werd medegedeeld, dat de nieuwe pensioenen (gebaseerd op de nieuwe — herziene — bezoldiging) niet onder de korting zullen vallen.

De Volksraad is niet geraadpleegd bij hooger aangehaalde wet van 29 December 1934.

't Lijkt mij niet ondienstig, kort en zakelijk een en ander te releveeren (zonder commentaar) van 't geen zeer kort geleden over deze kwestie bij de bespreking in de Tweede Kamer der Staten-Generaal is gezegd.

De heer De Geer heeft bedenking tegen art. 2. Het geldt hier pensioenen, die up-to-date zijn, die bijgewerkt zijn naar de nieuwe economische toestanden. De nieuwe salarisregeling is tot stand gekomen na een intrinsieke herziening. Het schijnt spreker onder deze omstandigheden onlogisch en onbillijk om groepen ambtenaren à tort et à travers te verlagen tot 17% beneden het oude regime. Feitelijk wordt gezegd: als de oude regeling, inclusief de 17% korting, de slechtste is, dan valt u daaronder, en als de nieuwe de slechtste is, dan valt u dááronder.

De heer Joekes drukt er spijt over uit, dat er geen gelegenheid is geweest, den Volksraad over het wetsontwerp te raadplegen.

(Mededeeling doen van het voornemen is nog heel iets anders dan het indienen voor advies van het ontwerp zelf.)

Spreker dringt aan op spoed bij de normalisatie van de verschillende pensioenregelingen.

De heer Rutgers vindt dat art. 2 onlogisch, doch niet onbillijk is. De logica zou tot een onbillijkheid leiden. Als menschen volgens de nieuwe regeling een hooger pensioen zouden krijgen dan menschen, met een gekort oud pensioen (in dezelfde betrekking), dan zouden de laatsten ontevreden kunnen zijn.

De heer Colijn, Minister van Koloniën, antwoordt in eerste instantie:

I. De gepensioneerde heeft optie; er zijn overgangsbepalingen. Het op 1 September 1934 verdiende oude pensioen, verminderd met de korting, is gewaarborgd aan de thans dienende ambtenaren.

II. Ik zal er op aandringen, dat er met een eventuele normalisatie van de pensioenen spoed worde gemaakt.

III. De Minister kan de opmerking met betrekking tot de raadpleging van den Volksraad natuurlijk niet als onjuist terug wijzen. Spreker kan alleen clementie pleiten, omdat het met het oog op den spoed werkelijk niet anders mogelijk is geweest.

IV. Wanneer we nu een up-to-date salarisregeling hadden, waarop de nieuwe pensioenen gebaseerd zijn, dan zou er voor de redeneering van den heer De Geer zeer veel te zeggen zijn. Die stelling kan echter niet als onomstootelijk juist worden aanvaard. Ik vrees, dat de herziening van de salarisregeling op nieuw op de helling moet en dat wij dus dezen toestand krijgen, dat de thans getroffen regeling als een tijdelijke, als een overgangsmaatregel moet worden gezien.

De salarisregeling, zooals die nu is, acht ik niet definitief, ook niet up-to-date.

En in tweede instantie o.m.:

Het onlogische is niet aan den kant der regeering. Dat zou waar zijn, indien juist was de stelling, dat deze regeling van salarissen en de pensioenregeling, zooals die onlangs vastgesteld zijn, beschouwd kunnen worden als een definitieve regeling. Maar dat zijn zij juist niet, geen van beide.

Men moet deze regeling beschouwen als een voorlopige regeling, die herziening behoeft om te komen tot een definitieve regeling.

De relativiteitstheorie van Einstein heeft toch wel haar, waarde in deze tijden bewezen en het bijbelwoord „niets bestendigs hier beneën”, schijnt dan wd. evenzeer van toepassing te zijn. Wij krijgen dus binnenkort weer een nieuwe H. B. B. L.?

Onze „danse macabre” voor de Gouvernements bureaux wacht nog op invoering, wordt aldaar nog grondig ingestudeerd.

N. V. Handel Mij. „TEK TIONG”

Toko Batavia

Pasar Baroe 81 — Bandoeng — Tel. Nos. 10 en 1006

Handel in

IJZER- STAAL- & KOPER- VERFWAREN, WERKTUIGEN EN MACHINE-KAMERBENODIGDHEDEN enz. enz.

TOKO „EUROPA“

Heeren Mode Magazijn

Pasar Baroe 67 - BANDOENG - Telefoon No. 890

Nieuwe Zendingen

Diverse TRICOT WOLSTOFFEN met fijne streepjes en effen kleuren, Donker blauw SERGE dikke kwaliteit, zwart KAMHAR, ROYAL TUSSOR mode 1935. 100% WOL GABARDINE in nieuwste mode kleuren.

Regenmantels

van rubber en wol gabardine voor Dames, Heeren en Kinderen, gegarandeerd WATERPROOF.

Overhemden

Amerikaansch fabriikaat van welbekende merken met vaste boord in grijs, blauw, wit en beige kleuren.

GROOTE VOORRAAD Heeren schoenen Prima kwaliteit van boxcalfsleer, MILESTONE, CROCKETT & JONES, EDOX en ROBINSON.

Prijzen uiterst concurrerend!

Overtuigt U van onze prima goederen!

PENSIOENSKORTING.

Nivelleering.

Afgekondigd is de wet van 29 December 1934, Nederlandsch Stbl. 721, houdende nadere regeling van de tijdelijke korting op Indische pensioenen, ten aanzien van pensioenen en onderstanden, gebaseerd op herziene regelingen. De desbetreffende artikelen luiden als volgt:

Artikel 1.

Behoudens het bepaalde bij artikel 2 van deze wet en tenzij bij de overgangsbepalingen, welke bij herziening van de desbetreffende regelingen zijn vastgesteld, anders is voorgeschreven, vindt de bij de wet van 29 November 1933 (Nederlandsch Stbl. No. 763. Indische Stbl. No. 562) vastgestelde tijdelijke korting op rechtstreeks of indirect ten laste van de Indische openbare geldmiddelen komende pensioenen, onderstanden en gagementen geen toepassing ten aanzien van pensioenen en onderstanden, welke zijn ingegaan op of na den datum van inwerking treding van de evenbedoelde herziening.

Artikel 2.

Wanneer de in artikel 1 bedoelde, van de korting ingevolge de wet van 29 December 1933 (Nederlandsch Stbl. No. 763, Indisch Stbl. No. 562) vrijgestelde, pen-

sioenen en onderstanden hooger zijn dan de bedragen, welke met toepassing van evenbedoelde wet zouden zijn toegekend, indien de herziening van de salaris- en pensioenregelingen niet had plaats gehad — zulks ter beoordeeling van den Gouverneur-Generaal als het pensioen of de onderstand in Nederlandsch Indië wordt verleend, in andere gevallen ter beoordeeling van den Minister van Koloniën —, worden zij tijdelijk teruggebracht tot de laatstbedoelde bedragen.

Artikel 3.

Deze wet treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging en werkt terug tot 1 October 1934.

BOUWKUNDIGE PRIJSVRAGEN.

Tusschen de Nederlandsch-Indische Architecten Kring (N. I. A. K.) en de V. v. B. werd het volgende overeengekomen.

1. Er wordt door N. I. A. K. en V. v. Bk. tezamen opgericht een „Comité voor Bouwkundige Prijsvragen“, gevestigd te Bandoeng waarin elk der beide vereenigingen een gelijk aantal leden benoemt (2 of 3, totaal 4 of 6).
2. Het Comité wordt de eerste maal benoemd voor 1 jaar (1 prijsvraag) als proef; wordt het gekontinueerd, dan worden de leden benoemd voor 2 jaar, treden om beurten af en zijn herkiesbaar. Het benoemt zelf voorzitter en secretaris-penningmeester.
3. Het Comité ontvangt van elk der beide vereenigingen een gelijk bedrag als bijdrage ad ongeveer f 100.— à f 150.— per prijsvraag, tezamen f 200.— à f 300.— per prijsvraag, en is daarover verantwoordig schuldig aan beide vereenigingen.
4. Het Comité regelt de prijsvragen en benoemt voor elke prijsvraag opnieuw een Jury; de Jury moet telkenmale uit andere personen bestaan, telkenmale in verschillende plaatsen zetelen.
5. De prijsvragen moeten hoogstens jaarlijks en minstens tweejaarlijks gehouden worden, het karakter hebben van studieprijsvragen, en erop ingericht worden, dat er ook door bouwkundigen van eenvoudige opleiding (als K.W.S. enz.) aan kan worden deelgenomen; de deelname van gegraduateerden en van zelfstandig gevestigde architecten of architect-aannemers kan worden uitgesloten. Er moeten tenminste 3 geldprijzen worden uitgelooft.
6. Het programma voor elke prijsvraag wordt opgesteld door het Comité in overleg met de voor die prijsvraag uitgenoodigde Jury.
7. Het Jury-verslag wordt gepubliceerd, waarna de inzendingen worden tentoongesteld, tenminste in de plaats van vestiging der Jury, zoo mogelijk ook in andere plaatsen; voor de tentoonstelling wordt de hulp der betr. Kunstkring ingeroepen.

N. V. Argilla - Cement - Mozaik Tegelfabriek

KATJA² WETAN 121 — BANDOENG — TELEFOON No. 447

Directeur : P. E. WENER

Fabrikanten van

Vloer- en Wandtegels, Betonbuizen en Betonroosters

Wener-tegels, voorzien van het bekende fabrieksmerk W. verzekeren

U een prima vloer tegen laag prijs !

Leden

TELEFOON No. 1753

BLOEMISTERIJ

„Floraheem”

Roemervisscherweg 5

**Rozen-
Orchideën**

**Billijk Adres
Eigen kweekerij**

Onze

Dames-, Heeren- en
Kinder-Mode Magazijn

Toko „De Zon”

Batavia — Buitenzorg — Bandoeng

Toko „Aurora”

Soerabaia

Steeds nieuwe aanvoer
van de meest moderne

DAMES- EN HEEREN
ARTIKELEN

Concurrerende PRIJZEN

GROOTE OMZET,
KLEINE WINST.

Vlugge en Coulante bediening.

Steunt

**„Het
Snoephuis”**

**Brood-
Beschuit- en
Banketbakkerij**

Bragaweg 24
Telefoon 438

VAN OUDS

het adres voor
DE ZOETE INVAL

Adver- teerders

„Chemitechpro”

DE BETERE WASCHZEEP

NIET DUURDER — WEL BETER

Vraagt steeds onze CREOLINE

Depothouders te Bandoeng.

Distributiekantoren :

„TANDJOENG-SARI”

Nassaulaan 54 — Tel. 2541

„DE PLANTERS”

Tjitjendo 35 — Tel. 1990

„PATJET”

Pasir Kaliki 67 — Tel. 2794

AANNEMERSBUREAU

„THIO TJOAN TEK”

BANDOENG
OOSTEINDEWEG 19

Alle soort bouwwerken

**SOLIED EN DEGELIJK
WERK GEGARANDEERD**

GEEN FEEST
ZONDER
BLOEMEN

//

**De Bonte
Ruiker**

GOENTOERLAAN 30
TELEFOON Bd. 1298

RISKEERT geen INFECTIEGEVAAR
of BRANDSCHADE

LAAT UW KLEEREN
VEILIG, - VLUG EN GOEDKOOP

WASSCHEN DOOR DE

Electrische- en Chemische Wasscherij

„DE VLIJT”

Nassaulaan 35 - BANDOENG - Telefoon 2043

De Koude Hoek

Pasar Baroe 37
BANDOENG

//

JE ADRES

voor winkelende
DAMES ter ver-
krijging van een
heerlijke verfris-
ching.

*Vraagt
onze
advertentie-
tarieven*

Remington

*Sterk
gereduceerde
prijzen.*

VACANT

Ga in Batavia naar

Luilekkerland

Pasar Baroe 69 B en C - Telf. 3162

*Eet, Drinkt en
Weest vroolijk.*

VACANT

N. V. Luxe Brood Bakkerij „Ellenbroek”

TOKO — BAKKERIJ

Groote Postweg Oost - hoek Manggalaan.
Tel. 626. BANDOENG Tel. 626.

*Wat gaat erin als koek ?
Brood van „Ellenbroek”*

8. De werkzaamheden voor Comité en Jury moeten pro Deo geschieden, doch reis- en verblijfkosten, administratie- en portokosten en dg. kunnen door het Comité worden vergoed.
9. Elk der beide vereenigingen heeft, nadat een prijsvraag is afgewikkeld, het recht de opheffing van het Comité te verlangen; eventueel resterende geldmiddelen worden gelijkelijk tusschen beide verdeeld.

Door de voor de V. v. B. intusschen gewijzigde omstandigheden is nog geen uitvoering aan onze bedoeling gegeven doch wordt vertrouwd dat in den loop van 1935 nog een prijsvraag gehouden zal kunnen worden.

VOOR ONZE LEDEN.

In ons vorig Redactioneel artikel over de B. A. werd door de Redactie vertrouwd op eenige medewerking van onze leden ons berichten en/of mededeelingen te doen toekomen, geschikt voor publicatie.

Tot dusverre heeft nog geen enkel stuk ons bereikt wij wekken hiermede nogmaals op ons Uwe nooden behoeften en/of vragen te doen toekomen, waaraan wij alle aandacht zullen schenken.

Onze Penningmeester doet de mededeeling dat er nog steeds leden(!) zijn, die, **ondanks aanmaningen, gedurende het geheele jaar 1934 geen cent hebben betaald.** Toch heeft het Bestuur gezorgd dat zij geregeld — gratis en franco — onze B. A. en het I. B. T. Locale Techniek ontvangen. Onder deze leden zijn er, die **meer dan eens de hulp van de Vereeniging hebben ingeroepen** tot behartiging van hunne belangen. Ondanks dit alles blijven nog vele leden achterstallig in de betaling van hunne contributie, waardoor de voldoening van vereenigingsschulden dikwijls danig in het gedrang komen.

De goede, geregeld betalende leden hebben er recht op, dat hunne medeleden eveneens **trouw hun contributieplicht nakomen.** Bij tijdelijke onmacht is natuurlijk het H. B. bereid met belanghebbende een regeling te

treffen. Laat het niet zoover komen dat **gerechtelijke vervolging** noodzakelijk wordt. Dit is niet in Uw, maar ook niet 's ons voordeel.

Wij stellen ons voor de meest halsstarrige wanbetalers met naam en toenaam t.g.t. in onze B. A. op de „black list” te publiceeren.

LEDEN VOLDOE UW CONTRIBUTIE OPTIJD.

't Is Uw en ons aller belang!

Wij vestigen nog Uwe aandacht dat de verschuldigde vakvereenigingscontributie **in aftrek** kan worden gebracht bij de opgave voor de inkomstenbelasting. Dit geldt uiteraard slechts voor de vaste bijdragen ter behoefte van erkende vakvereenigingen. Maak hiervan gebruik, **indien contributie aan onze vereeniging ook werkelijk betaald is”.**

SCHORSING EN ONTSLAG UIT DE BETREKKING.

Toepassing van maatregelen.

In een rondschriven aan de gezaghebbenden en colleges, bevoegd tot aanstelling, schorsing en ontslag van personeel, deelt de eerste gouvernements-secretaris in opdracht van den landvoogd het volgende mede:

De toepassing van de in de Bijbladen op het Staatsblad Nos. 5869 en 6123 vervatte voorschriften betreffende de toekenning van landsinkomsten over de periode van schorsing en over het tijdvak, hetwelk volgt op een ontslag uit de betrekking onder nader te bepalen qualificatie, heeft in de practijk herhaaldelijk tot moeilijkheden aanleiding gegeven, terwijl het principiele verschil tusschen die beide maatregelen niet steeds voldoende in het oog is gehouden.

In verband daarmede wenscht de gouverneur-generaal, in afwachting van de eventuele totstandkoming van nadere regelingen inzake schorsing en ontslag van ambtenaren, met terzijdestelling van alle daarmede strijdige voorschriften, de volgende voorloopige gedragslijn vast te stellen.

Tot schorsing bestaat aanleiding:

a. indien een landsdienaar wordt verdacht van het plegen of gepleegd hebben van handelingen of verzuimen, op grond waarvan de bestendiging van zijn dienstuitoefening ongewenscht is;

b. indien vaststaat, dat de betrokkene zich heeft schuldig gemaakt aan laakbare handelingen of verzuimen, doch nog onzekerheid bestaat omtrent de in verband met de mate van zijn schuld of den aard der tekortkomingen te zijnen aanzien te nemen maatregelen.

Ontslag uit de betrekking onder nader te bepalen qualificatie is alleen dan op zijn plaats, indien vaststaat, dat betrokkene zich heeft schuldig gemaakt aan laakbare handelingen of verzuimen, uithoofde waarvan handhaving in de betrekking uitgesloten is, doch nader dient te worden onderzocht — eventueel aan de hand van een rechter-

lijke beslissing — of de mate van schuld van den betrokkene dan wel de aard van de tekortkomingen moet leiden tot een eervol of tot een oneervol ontslag uit de betrekking c.q. uit 's lands dienst.

De geldelijke gevolgen.

Met betrekking tot de aan genoemde maatregelen voor den betrokkene te verbinden geldelijke gevolgen wenscht Zijne Excellentie het volgende te bepalen:

I. Ingeval van schorsing wordt aan den betrokkene aanstonds met ingang van den eersten der maand, volgende op die, waarin tot dien maatregel is besloten, dan wel betrokkene op officieele wijze daarvan kennis heeft bekomen, een maandelijksche uitkeering toegekend tot een bedrag, gelijk aan 30% der laatstelijk genoten activiteitsbezoldiging. Deze uitkeering wordt uitbetaald bij het begin der maand, waarop zij betrekking heeft.

II. Herstel in de laatst bekleede betrekking na schorsing geeft den betrokkene recht op uitbetaling van activiteitssalaris over de schorsingsperiode, waarbij uiteraard de tijdens de schorsing genoten uitkeering in mindering wordt gebracht.

III. Volgt op de schorsing plaatsing in een lagere dan de te voren bekleede betrekking, dan wel ontslag uit de betrekking of uit 's lands dienst, dan wordt in de reeds gedurende de schorsingsperiode genoten inkomsten geen wijziging gebracht.

Wordt de schorsing gevolgd door een ontslag uit de betrekking of uit 's lands dienst, dan worden de eventuele aanspraken op landsinkomsten na de schorsingsperiode beoordeeld aan de hand respectievelijk van het wachtgeldreglement in Staatsblad 1934 No. 209 en van het pensioenreglement of één der regelingen in de Staatsbladen 1904 No. 223 of 1918 No. 110.

IV. Ingeval van ontslag uit de betrekking onder nader te bepalen qualificatie kan aan den betrokkene op diens verzoek, bij gebrek aan middelen van bestaan, onderstand worden toegekend tot een bedrag gelijk aan 30% van de laatst genoten wedde met een maximum van f 250.— 's maands, met ingang van de maand volgende op die, waarin het verzoek daartoe is gedaan. Nadat omtrent den aard van het ontslag is beslist, worden de eventuele aanspraken op landsinkomsten na die beslissing beoordeeld aan de hand van de hierboven sub III genoemde regelingen.

V. Aan een ontslag uit de betrekking of uit 's lands dienst, volgende op een schorsing, en aan de nadere regeling van de positie van een onder nader te bepalen qualificatie uit de betrekking ontslagen landsdienaar, wordt geen verdere terugwerkende kracht verleend dan tot den datum van beëindiging van het onderzoek.

Heeft ontslag uit de betrekking onder nader te bepalen qualificatie plaats gehad, dan zal het dispositief van het besluit, waarbij omtrent den aard van dat ontslag wordt beslist, luiden:

„Te bepalen, dat het den betrokkene bij de beschikking van . . . verleend ontslag uit de betrekking gerekend van heden geacht te zijn verleend „eervol gerekend van heden (c.q. den datum van beëindiging van het onderzoek) moet worden geacht te zijn verleend „eervol wegens ongeschiktheid” (c.q. zonder het praedicaat eervol”).

De bij het Bijblad op het Staatsblad No. 12719 voorgeschreven gedragslijn betreffende de beëindiging van uitbetaling van (schorsings) onderstand is ook van toepassing op de in dit rondschrijven bedoelde maandelijksche uitkeering.

OVERCOMPLEET TIJDELIJK LANDS-PERSONEEL.

Nadere voorziening bij ontslag na 5 jaar dienst.

De 1ste gouvernementssecretaris richtte namens den Gouverneur-Generaal het volgende rondschrijven aan de hoofden der Departementen van algemeen bestuur:

„Bij de in het Bijblad No. 13143 opgenomen regeling is eene bijzondere voorziening getroffen ten behoeve van tijdelijke landsdienaren, die in het jaar 1934 wegens overtolligheid werden ontslagen en bij hun ontslag een diensttijd van minder dan 10 jaren, doch van tenminste 5 jaren konden doen gelden.

Aangezien de toestand van 's lands financiën het noodzakelijk maakt **OM IN HET JAAR 1935 VOORT TE GAAN MET INKRIMPING VAN DE PERSONEELFORMATIES** heeft de regeering aanleiding gevonden, ook voor dit jaar eene bijzondere voorziening te treffen.

Aan tijdelijke landsdienaren, hieronder begrepen het personeel vallende onder de werking van het „Maandloonersreglement 1934” en van het „Werkliedenreglement 1934” (Staatsblad No. 111), die wegens overcompleet worden ontslagen en bij hun ontslag kunnen wijzen op een onafgebroken, aan dat ontslag vooraf gegane diensttijd van tenminste vijf jaren, kan, indien zij overigens aan geen andere regeling eenige aanspraak op ondersteuning van landswege kunnen ontleenen, bij gebrek aan middelen van bestaan, een bijzondere maandelijksche uitkeering worden toegekend voor den duur van zes maanden, doch uiterlijk tot ultimo December 1935, ten bedrage van 20% van hun laatst genoten maandelijksche inkomsten tot een maximum van f 15.— per maand, naar boven afgerond tot volle guldens.

Eveneens kan aan werklieden en maandlooners met tenminste 5 jaar dienst, die na 1 April 1934 zijn ontslagen, alsnog de hierboven bedoelde uitkeering worden toegekend. Voor het tijdelijk personeel, dat na 30 Juni 1934 is ontslagen en in het genot is gesteld van de uitkeering, bedoeld bij het Bijblad No. 13143, kan de termijn, waarvoor de uitkeering is toegekend, indien deze

minder heeft bedragen dan zes maanden, tot dien tijdsduur worden verlengd.

Aan de toepassing van de vorenstaande regeling wordt de voorwaarde verbonden, dat de onderstand wordt aangevraagd binnen één maand na den datum van ingang van het ontslag en, voor zoover dit reeds is verleend, binnen twee maanden na den datum van bekendstelling van deze regeling.

Op deze uitkeering, welke wordt toegekend door het hoofd van het betrokken Departement, zal de korting, bedoeld bij het besluit van 29 October 1933 No. 3 (Staatsblad No. 386), niet worden toegepast”.

ONTSLAG UIT 'S LANDS DIENST.

Na 5 jaren b.w.d.

Aan de gezaghebbenden en collega's bevoegd tot het verleen van ontslag aan Eur. burg. landsdienaren is een regeerings rondschrijven uitgegaan van den volgende inhoud.

Bij het in het Bijblad op het Stbld. No. 4852 opgenomen rondschrijven van den 1sten G.S. van 3 Januari 1893 No. 12 is o.m. bepaald dat Europeesche ambtenaren en beambten, die langer dan vijf jaren buiten werkelijken dienst van den Lande zijn voor ontslag uit den dienst in aanmerking moeten worden gebracht.

Als gevolg van deze bepaling zal Europeesche landsdienaren, die na een diensttijd van tenminste tien jaren wegens overtolligheid zijn ontslagen en na vijf jaren buiten werkelijken dienst te zijn geweest, nog niet den leeftijd van 45 jaar hebben bereikt, geen evenredig pensioen kunnen worden toegekend, als bedoeld in artikel 6b, lid 2, van het Ind. Burg. Pensioenreglement, zooals dat luidt krachtens de ordonnantie van 13 September 1934 (Stbld. No. 554).

In verband hiermede heb ik de eer, op last van den Gouverneur-Generaal, U mede te deelen, dat het in alinea 1 genoemde voorschrift **buiten toepassing** dient te blijven ten aanzien van Europeesche landsdienaren die na een pensioen geldigen diensttijd van tenminste tien jaren, wegens overtolligheid uit hun betrekking zijn ontslagen, (als een ontslag wegens overtolligheid wordt beschreurd het ontslag van een gehuwd ambtenaren niet kostwinster).

A. I. D.

Bouw bureau „W E C O”

Soeniaradja 17a — Bandoeng — Telefoon 1904

Belast zich met nieuwbouw, bijbouwingen
en reparaties van huizen.

Geen order te groot, geen order te klein.

PRIJZEN SCHERP CONCURREEREND

Uit de Provincie

ANDERMAAL PROMITECHNEA.

In ons vorig orgaan gaven wij plaatsing aan een artikel over genoemde vereeniging en gaven reeds als onze meening te kennen, dat

„Slechts een aaneengesloten front van alle Technici h.t.l. de verslechteringen in hun positie zoo al niet kan verbeteren, dan toch in vele gevallen remmend werken”.

Wij gaven als onze meening weer, dat deze waarheid nog niet in onze gelederen werd begrepen, eveneens „het gevaar, dat de actie van de V. v. B. dreigt verbrokkeld te worden in partij-groepeeringen die ieder voor zich weinig kans op succes zullen hebben” en een partij-strijd zal doen ontbranden.

In dit verband wezen wij nog op het voorbrengen van tegenstrijdige verlangens, waardoor het „verdeelen heerschsysteem” gemakkelijk de overhand kan bereiken en ten slotte alle actie der technici „apart” wordt langelegd.

Wij willen dan ook voor onze jongere collega's — de ouderen onder ons zullen dit wel kunnen onderschrijven — weder voorleggen hetgeen wij op 28 Februari 1926 schreven ter gelegenheid van het einde van de 29 jarige loopbaan van de V. v. B. en bij de behandeling van de nieuwe Statuten en Huishoudelijk Reglement der V. v. B.

Uit onze Statuten halen wij daartoe de volgende artikelen aan:

Artikel 1

DOEL

De vereeniging van Bouwkundigen in Ned.-Indië bij afkorting te noemen V. v. B. gevestigd te Batavia, stelt zich ten doel:

- a. de behartiging van de belangen van zijn leden in het bijzonder de bevordering van hun intellectueele ontwikkeling hun stof-felijken welstand en die hunner nablijvenden;
- b. de voortgaande verbetering en de ontwikkeling van het technisch — en ambachts — onderwijs;
- c. de voortgaande verbetering van de techniek en in het bijzonder die van het bouwwezen h.t.l.

Artikel 2

De vereeniging tracht dit doel te bereiken langs wettigen weg en wel:

- a. door het verleen van voorlichting, inzake het technisch en ambachtsonderwijs h.t.l.
- b. het houden van excursies en/of lezingen ter bevordering van de studie in de bouw- en aanwerwante vakken;
- c. het uitgeven van een orgaan en/of van technische geschriften;
- d. het aankopen en onderhouden van betrekkingen met wet-tig erkende vereenigingen h.t.l. of elders.

Artikel 6

Gewone leden kunnen zijn: middelbaar bouwkundige technici in 's Lands dienst of van locale ressorten.

Buitengewone leden kunnen zijn: de overige middelbaar technici, eveneens is 's Lands dienst of van locale ressorten.

Het lidmaatschap wordt verkregen door enkele aangifte bij het Hoofd- of afdeulingsbestuur.

Het lidmaatschap eindigt: enz. enz.

Artikel 7

De leden kunnen afdeelingen vormen. Elke afdeeling heeft een afdeulingsbestuur van ten minste drie leden.

Uit ons Huishoudelijk Reglement putten wij de volgende artikelen.

AFDEELINGEN.

Artikel 5

De leden en b.g. leden kunnen afdeelingen vormen, die uit minstens 5 leden moeten bestaan.

Artikel 8

De afdeelingen worden vrij gelaten in de inrichting van hun eigen zaken, behoudens de verplichtingen uit dit reglement voortvloeiende (verplichting indiening leden lijsten verslag werkzaamheden enz. enz.).

Zij mogen geen handelingen verrichten, welke in strijd zijn met de statuten van de V. V. B. en dit reglement.

Artikel 11

De in een afdeeling aangesloten leden kunnen „groepen” vormen, die uit hun midden een commissaris aanstellen.

Deze commissaris heeft ambtshalve zitting in het afdeelingsbestuur.

Artikel 14

Van de leden en b.g. leden wordt bij vooruitbetaling een maandelijksche contributie geheven. De grootte hiervan wordt jaarlijks op een A. V. vastgesteld en zal voor de eerste maal bedragen:

Voor leden met een inkomen tot en met f 200.— f 1.50 per maand;

Van f 200 tot en met f 400.— f 2.— per maand; boven de f 400. = f 2.50 per maand.

Leden, die opwachtgeld, nonactiviteits — of voorloopig traktement gesteld zijn, en die met buitenlandsch verlof zijn, betalen de helft der contributie.

In bijzondere gevallen kan het H.B. vrijstelling of vermindering van de betaling van contributie verleen.

(N.B. In verband met de tijdsomstandigheden ligt het in ons voornemen een nieuwe contributie regeling te treffen waartoe te gereeder kan worden overgegaan bij massale toetreding als lid).

Tot zoover enkele betreffende artikelen uit onze Statuten en Huishoudelijk Reglement.

Aan de toelichting van het H. B. 1926 nemen wij nog het volgende over.

Zooals uit de ontwerpen Statuten en het Huishoudelijk Reglement moge blijken, beoogt de vereeniging dus te zijn een **bond van technici** in den meest algemeenen zin, waarin dus plaats is voor onze schoolgenoten, die in de verschillende richtingen der techniek, als de bouwbedrijven, het machinevak, de mijnbouw en de electrotechniek etc. werkzaam zijn.

Waar ook voor de Landsdiensten het B. B. L. 1925 deze technici allen in de B12 groep hebben ondergebracht is de tijd van aansluiting van deze technici in één bond aangebroken!

Uit piëteit ten opzichte van de Moedervereeniging is de naam nog behouden geworden, waarbij de bouwkundigen aangemerkt zijn als gewoon lid terwijl de overige technici buitengewoon lid kunnen worden, met als gezegd allen **gelijke** rechten en plichten.

Bij een eventueele grootere aanwas van het ledental der werktuigkundige- en electrotechnische groepen, ligt het in ons voornemen de technische belangen van deze groepen mede ter hand te nemen door de uitgifte van een werktuigkundig- en electrotechnisch gedeelte van ons tijdschrift. Deze drang kan zich automatisch ontwikkelen door de toename van ons ledental, onder

welke technici zeker vaste medewerkers voor deze rubrieken gezocht kunnen worden. De ideëele opzet van ons nieuw program beoogt dus de vereeniging te doen beantwoorden aan de idee van **één grooten bond van alle technici**.

Thans iets over de behartiging van de materiele belangen.

Gelet op hetgeen wij reeds omtrent de formatievoorstellen mededeelden, kunnen eventueele voorstellen slechts **in onderling verband dus in het algemeen** worden opgelost en komt het uit den aard der zaak wenschelijk voor, de krachten niet te versnipperen, doch de technici **één lijn** met elkaar te laten trekken bij de behartiging van hunne algemeene belangen.

Uit onze studie van het vak „Toegepaste Mechanica” putten wij voor ons nieuw vereenigingsgebouw wetenswaardig materiaal.

Allereerst weten wij reeds uit ondervinding dat twee of meerdere balken van gelijke afmetingen **naast elkaar** geplaatst **geen meerdere veiligheid bieden voor het geheel**. Een kracht van buiten af op een der balken werkende brengt geen werking teweeg op de andere en is zij in sterkte niet vooruit gegaan; kans bestaat er zelfs dat de uitwendige krachten de afstand der balken verbreekt.

Twee balken **op elkaar** geplaatst hebben echter reeds **dubbele sterkte**, doch door deze twee balken **INNIG AAN ELKAAR** te verbinden bereikt men een **viervoudige sterkte**.

EEN VAN ZIN EN EEN VAN HANDELEN IS DERHALVE ABSOLUTE EISCH.

Voorts hangt de sterkte van deze samenhangende balken af van het weerstandsmoment, welk moment weer afhangt van het traagheidsmoment.

De spanning in het materiaal teweeggebracht σ is recht evenredig met M de uitwendige spanningen en omgekeerd evenredig met W het weerstandsmoment.

Nu is het voor de practijk inderdaad een goede voorzorg te maken dat σ een zekere grens niet overschrijdt, welke zekerheid men verkrijgt door W grooter te maken; zelfs wordt in den regel nog een **veelvoudige** zekerheid toegepast.

$$\text{Nu is } W = \frac{I}{e} \text{ dus } = \frac{M e}{I}, \text{ waarin } I = \sum f y^2,$$

$$\text{zoodat onze formule wordt } \sigma = \frac{M e}{\sum f y^2}, \text{ waarin } f =$$

een opp., y = de afstand tot een vezellaag en e = uiterste afstand tot den buitenste vezel y^2 zal dus voor de buitenste lagen met de grootste spanningen in max.

$$e^2 \text{ worden en onze form. er uit gaat zien } \sigma = \frac{M}{\sum f e},$$

waaruit volgt, dat de **kleinste** spanningen heerschen bij **grootte** f en **grootte** e . In ons vereenigingsgebouw is de f hier dan te beschouwen als de groote massa van de Vereeniging en de e de band die de leden individueel

of in afdeelingsverband met het centraal bestuur bindt.

Deze twee factoren brachten wij reeds naar voren door de f der technici welke in haar geheel als een homogene massa is te beschouwen, te trachten uit te breiden in één bond van technici en de e of y^2 de afdeelingen tot ontwikkeling te brengen om de schakel te vormen met ons H. B.

Nu zal momenteel de f de homogeniteit der technici in de practijk een zekere heterogeniteit vertoonen. Onze doelstelling de eenheid en opbouw onder de technici te handhaven zullen echter waarborgen geven deze verschillen te vereffenen door onderlinge waardeering en samenwerking, waardoor de homogeniteit percentagegewijs voortdurend zal aangroeien. Zoo zullen wij mettertijd naar wij hopen ons doel, een hecht onwankelbaar vereenigingsgebouw op te zetten, bereiken.

Laten onze technische vrienden, schoolgenooten en onze leden eens trachten zich met de idee te vereenzelvigen, opdat wij de nieuwe Vereeniging mogen accepteren en aanvaarden als een gebouw, waarin we trachten in onderling overleg er van te maken ons „home” tot eene bijdrage van ontwikkeling van de Maatschappij en tot ons eigen hooger geestelijke ontwikkeling, mede tot bevordering van ons technisch saamhorigheidsgevoel.

Collega's, wij verwachten Uw antwoord door toezending van een kaartschrijven voor toetreding tot onze vereeniging. Maak daartoe gebruik van bijgevoegd formulier, achter in dit blad opgenomen.

Uit Pers en Periodiek

HET KRIMPEN VAN CEMENT, MORTELS EN BETON.

Omvang van het krimpvraagstuk. — Betreffende het krimpen van cement, van mortels en van beton zijn reeds tal van onderzoekingen verricht, zonder dat nochtans — vooral wat het krimpen van mortels en van beton aangaat — een volledige en afdoende oplossing is gevonden van dit voor de betonpractijk zoo belangrijke vraagstuk.

Zooals bekend, worden bij de verharding van cement, door de inwerking van water, kristallen gevormd, welke een volume-vermeerdering doen ontstaan, en voorts gelen, welke in het algemeen een volume-vermindering geven en die verder krimpen of uitzetten, naar gelang de vochtigheidstoestand van de omgeving kleiner of grooter wordt.

Vroeger werd het krimpen van mortels en van beton uitsluitend, of althans grootendeels, toegeschreven aan het cement. Daaruit is te verklaren, dat het meerendeel van de reeds verrichte onderzoekingen betrekking heeft op de krimpverschijnselen van cement. Thans is echter meer en meer doorgedrongen, dat, zelfs in grotere mate dan het cement, ook andere factoren invloed uitoefenen op het krimpen van mortels en van beton.

Dit neemt niet weg, dat ongetwijfeld ook de soort en de hoedanigheid van het cement bij dit krimpen een rol spelen. Hoewel de verschillende onderzoekingen niet altijd dezelfde en in vele gevallen zelfs tegengestelde resultaten gaven, zoo is gebleken, dat cement met veel z.g. „Schwachbrand” meer neiging tot grooten krimp heeft dan scherp gebrand cement, en dat ijzerportlandcement en hoogoven-cement, alsmede in den regel ook aluminiumcement, meer krimpen dan portlandcement. Echter vertoonen ook bij eenzelfde cementsoort, cementen van verschillende fabrieken nog uiteenlopende krimpverschijnselen. Snelverhardende cementen schijnen op den duur minder te krimpen dan normale cementen. Versch cement geeft een grooteren krimp dan cement, dat eenigen tijd is opgelegd geweest; na langeren verhardingstijd blijkt de krimp voor versch en voor cement vrijwel dezelfde te zijn.

Het krimpen van cement houdt echter op, zoodra de verharding heeft plaats gehad. Naar mijn meening is dan ook voor de betonpractijk en met het oog op het normaliseeren van de krimpproeven van veel meer belang, dat — meer nog dan van de soort en de hoedanigheid van het cement — het krimpen van mortels en van beton afhankelijk is van verschillende andere factoren, zooals het cementgehalte en het watergehalte. Bij vette en natte mortels toch is de krimp grooter dan bij magere en droge mortels.

Voorts hebben ook de aard en de korrelgrootte van de toeslagmaterialen invloed op het krimpen van mortels en beton. Beton van graniet of van basalt b.v. krimpt minder dan beton van zandsteen. Vrij algemeen gaven de proeven als resultaat, dat hoe fijner de toeslag is, des te grooter de krimp zal zijn. Uit andere onderzoekingen is gebleken, dat de krimp grooter wordt, naarmate het gehalte aan kleine toeslagkorrels tegenover de hoeveelheid grovere korrels naar verhouding toeneemt. Wanneer echter voor het verkrijgen van een dicht beton, de onderlinge verhouding van de korrelgrootten wordt verbeterd door toevoeging van fijne toeslagkorrels in den vorm van steenmeel, dan wordt hierdoor de krimp verminderd.

Zeker echter is de krimp in zeer hoge mate afhankelijk van den capillairen korreldruk, welken de toeslagkorrels op elkander uitoefenen, zoodat en de dichtheid van het beton, dus de onderlinge verhouding van de korrelgrootten van den toeslag, en de meerdere of mindere samendrukbaarheid van den toeslag hun invloed doen gelden op de krimpverschijnselen van de mortel of van het beton.

Ook de wijze van verwerken van de betonspecie is van beteekenis voor de grootte van den krimp, welke laatste volgens in Amerika genomen proeven, b.v. bij trilbeton kleiner schijnt te zijn dan bij op andere wijze vervaardigd beton.

Een wapening in het beton vermindert het krimpen, en wel te meer naar gelang het wapeningspercentage grooter is.

Ten slotte hebben op de grootte van den krimp invloed de omstandigheden, waaronder de mortel of het beton verharden, zooals de vochtigheidstoestand en de temperatuur van de omgeving, e.d., door welke factoren de capillaire korrel-druk voor een deel wordt beheerscht.

Uit het vorenstaande volgt, dat het krimpvraagstuk voor mortels en beton zoo veelzijdig is, dat onderzoekingen hieromtrent alleen dan voor de practijk bruikbare resultaten kunnen geven, wanneer rekening wordt gehouden met alle factoren, zooals deze zich bij de uitvoering van betonwerken zullen voordoen. De gegevens, welke door laboratoriumproeven met de meeste zorg en onder zeer bijzondere omstandigheden worden verkregen, mogen daarbij alleen worden beschouwd als aanwijzingen, waarnaar de verdere practische onderzoekingen zich kunnen richten.

Wanneer, met inachtneming van alle factoren, welke hierop in de practijk invloed uitoefenen, een helder inzicht is verkregen omtrent de krimpverschijnselen van cement, mortels en beton dan kan hieraan aansluiten een onderzoek van de vormveranderingen, welke niet gewapend en gewapend beton ondergaan door temperatuurveranderingen van de omgeving en onder de werking van voortdurende belastingen.

Het veelomvattende krimpvaragstuk is in ons land in studie genomen door de Stichting voor Materiaalonderzoek, teneinde te komen tot een normalisatie van de krimpproeven, zoodanig, dat deze voor de betonpractijk waarde krijgen.

Mededeelingen
(De aannemer).

EEN NIEUWE NEDERLANDSCH PROCÉDE IN DE WATERBOUWKUNDE.

Herstelling van een kwellenden bouwput door middel van injectie met asphaltemulsie.

Er bestaat tegenwoordig een betrekkelijk eenvoudig procédé om waterdoorlatende en bewegelijke zandmassa's waterdicht en samenhangend te maken. Het bedoelde procédé werd in de afgelopen maanden voor het eerst op grootere schaal in Nederland toegepast en wel in een bouwput te Gouda.

De spoorlijn Gouda — Utrecht kruist in Gouda een kanaal, genaamd de Reeuijksche Boezem. Daar de pijlers van de bestaande brug, welke 3 doorvaartopeningen heeft, beginnen te verzakken, achten de Ned. Spoorwegen het raadzaam een nieuwe brug te bouwen. Deze zal komen tusschen de middelpijlers, terwijl de beide zijopeningen zullen komen te vervallen. Terwille van de stevigheid zullen beide nieuwe betonnen pijlers

op 4 meter onder den waterspiegel worden gekoppeld door een dikke betonplaat, zoodat a.h.w. een goot zal worden gevormd om de schepen te kunnen laten passeeren.

Reeds in het voorjaar werd met den bouw een aanvang gemaakt. Een rechthoekige bouwput van ongeveer 7 maal 23 meter werd verkregen door het heien van een damwand rondom de plaats, waar de nieuwe brug zal worden gebouwd. De damwand welke bestaat uit ijzeren damplanken van 12 meter lengte, staat grootendeels in den slappen veen- en kleigrond, doch de onderste 2 meter reiken in het vaste zand. Toen de put in het voorjaar was leeggepompt en de noodige grond eruit was verwijderd, plaatste men de betonpalen waarop straks het bouwwerk zal komen te rusten. Om onnoodige trillingen van den toch al zoo slechten bodem te voorkomen en teneinde de bestaande brug niet weg te moeten nemen zijn er geen gewone betonpalen in den grond geheid, doch zijn speciale holle betonpalen, systeem de Waal, welke uit stukken van ca. 3 meter lengte worden samengesteld, langzaam in den grond gedrukt, hetgeen mogelijk is wanneer men den grond met behulp van een puls uit de holle palen verwijderd.

Kort voordat men met den bouw van de eigenlijke brugfundeering zou beginnen, is de bouwput echter volgelopen. De damwand was onderloops en de aandrang van water zóó groot, dat zand en grond omhoogspoelden en het leeghouden van den put met behulp van een pomp onmogelijk was geworden. De hoofdingenieur der Ned. Spoorwegen, de heer Beunke, heeft toen gebruik gemaakt van een nieuw procédé, een gepatenteerde uitvinding van de Bataafsche Petroleum Mij., welke werd toegepast door De Waal's Industrie N. V. te Amsterdam. Men heeft de zandlaag, 12 meter diep in den grond waterondoorlatend en samenhangend gemaakt. Hiertoe bracht men in de poriën van het zand een voor dit doel speciaal vervaardigde asphaltemulsie. De emulsie werd in het zand gepompt door buizen van 12 tot 15 meter lengte, welke binnen de bouwput in den grond zijn gegracht tot ongeveer ter diepte van den onderkant van den damwand. De emulsie was zoodanig geprepareerd dat zij na verloop van korten tijd ging opstijven. Deze opstijving wordt veroorzaakt door een uitvlokking of coagulatie, een soort schiftingsproces, waarbij de zeer kleine asfaltdeeltjes tot klompjes samen vloeien. In alle poriën van het zand worden op die wijze kluitjes asfalt gebracht, waardoor het zand waterdicht en samenhangend wordt. De behandelde zandlaag is enkele meters dik.

De 5 meter diepe bouwput is thans weer leeg en er wordt met spoed gewerkt, in de hoop dat althans een deel van het beton zal kunnen worden gestort voor de vorst invalt.

Mededeelingen
(N. R. Crt.).

Officieel.

MUTATIES.

Waterstaatsdienst.

Ontslagen:

op verzoek wegens lichamelijke ongeschiktheid gerekend van 4 November 1934 eervol en met aanspraak op pensioen uit 's Lands dienst **P. O. O. Keyner**, baas bij 's Lands baggerbedrijf te Tegal.

op verzoek, wegens volbrachten diensttijd m.i.v. ultimo Februari 1935, eervol en met recht op pensioen uit 's lands dienst **L. Krijgsman**, machinist bij het Lands-baggerbedrijf.

Benoemd:

tot bouwkundig Architect bij 's Lands Waterstaat **W. Kroese**, en **G. Looyen**, beiden thans tijd wd. bouwkundig Architect bij 's Lands Waterstaat.

tot ingenieur bij 's Lands Waterstaat **Ir. J. J. M. Dorbeck**, ambt op wachtgeld, II. ingenieur 2de kl. bij genoemden dienst.

Tijd. belast:

met de waarneming van bouwkundig Architect bij 's Lands Waterstaat **H. Kluger** thans tijd wd. hoofd-opzichter voor de Landsgebouwen.

Herbenoemd:

tot ingenieur bij 's Lands Waterstaat en geplaatst bij het Departement van V. & W. **Ir. C. van der Hoeven** en **Ir. J. H. van Witzenburg** beiden ambtenaar op n.a., laatstelijk ingenieur 1ste klasse bij den Waterstaat.

tot opzichters bij 's Landswaterstaat, te voren ambtenaren op wachtgeld laatstelijk opzichters bij dien dienst 1. **W. J. Veer**, 2. **Mas Abdoel Salam**, 3. **Mas Soepadi**.

tot ingenieur bij 's Lands Waterstaat **Ir. Ch. H. F. Monteiro**, t.v. ambtenaar op non-actief laatstelijk ingenieur 2de klasse bij dien dienst.

Verleend:

wegens zesjarigen dienst, acht maanden verlof naar Europa aan de tijd wd. Architect bij 's Lands Wats. **J. P. S. Roks** met bepaling, dat hij zijn betrekking zal neerleggen op 16 Juni 1935.

wegens zevenjarigen dienst negen maanden verlof naar Europa aan den bedrijfsambtenaar bij het Havenbedrijf **H. W. List**, ingaande op 2 Juni 1935.

wegens zesjarigen dienst acht maanden verlof naar Europa aan **G. Wacker** opzichter v.d. Landsgebouwen te Benkoelen ingaande 2 September 1935.

Provincie West-Java.

Ontheven:

eervol van zijne werkzaamstelling als hoofdingenieur, hoofd der Tangerangwerken, de aan den Gouverneur van West-Java toegevoegde Landsdienaar **Ir. F. C. Du-mas**.

Tijdelijk belast:

nevens zijn eigen functie is met de functie van hoofd der Tangerangwerken **C. Werner Sorensen**, tijd. wd. hoofd van den Prov. Waterstaatsdienst.

Provincie Oost-Java.

Verleend:

wegens langdurigen dienst één jaar verlof naar Europa aan **J. M. Pattynama**, opzichter bij 's Lands Wats. ter beschikking gesteld van de Provincie Oost-Java ingaande 3 Juni 1935.

NIEUWE WEGEN.

Bantam.

De door den Waterstaat in Bantam ondernomen werken, te weten de aanleg van een weg Tjilegon — Astai — Kerta, lang 19 K.M. en gelegen in de afdeeling Pandeglang en een tweede sectie van Kerta naar kalimping, lang 17.5 K.M. gelegen in het Lebaksche, reeds geautoriseerd bij besluiten uit de jaren 1928 en 1929, zijn thans gereed gekomen.

Voor de opname dier voltooide werken is aangewezen ir. G. Meesters geplaatst op het Departement van V. & W. alhier.

A. I. D.

SIELIG SPELLING-SPEL.

Assikkopme ouwedagnog
Andie spelling wennemoet,
Zeggik: asjeveereenvoudigt,
Doetdannook ineenegoed.
Ikfin hallufverrukjammur
Entis sondevandetijd,
We gaan loopen met één ootje,
En raken een uitgang kwijt.
Kwoudat mennum zóógemaakt had,
Deze nieuwe spellingwet,
Daddikniet àl waddik goedzet
Feitelijk heb fout gezet.
Assik schrijf hoe iemand lachte,
Zettik voortaan: H, H, H!
X-pel voortaan met 8 letters
Doodleuk 't woord harmoni-K.
X-schrijf, wanttatis eenvoudig,
Ookkal staattut eerst wat raar,
Als twee vammekander houden:
Dietwee houwevan L-kaar,
Beverwijk zal B-verwijk zijn,
Dat is heusch geen gek I-D,
'n Amsterdammer, die de zee ziet,
Schrijft kortweg: X-ie de C.
Passopseg, daarstaattun M-mer
'k Hou van R-tensoep, en U?
X-Z-T zegt tante K-tje
Onze haan zegt: Q-kle-Q.

CLINGE DOORENBOS.

(Tel.)

ONZE BOEKENLIJST

Bij de drukkerij A. C. Nix & Co. te Bandoeng zijn de onder volgende boeken te krijgen, *na toezending van de kosten per postwissel*. Geeft deze lijst ook ter inzage aan Uwe kennissen, die (nog) geen lid zijn der Vereeniging van Bouwkundigen. Bij beduidende afname kunnen wij korting op provisie toestaan

1. Staten voor de berekening van grondverzet	à f 0.30 franco pp. f 0.40
2. Een économischer werkwijze voor oppervlakte-asphalteering	" " 1.— " " " 1.10
3. Technische Hygiëne „Waterverzorging”.	" " 2.50 " " " 2.75
4. Knikmonogram	" " 0.25 " " " 0.30
5. Keuring van dakpannen	" " 0.15 " " " 0.20
6. Opgave Architects-examen 1929	" " 0.75 " " " 0.85
7. Opgave Architects-examen 1930	" " 1.— " " " 1.10
8. Statisch bepaalde en niet-statisch bepaalde balken	" " 0.75 " " " 0.85
9. Grepen uit de leer Hydraulica.	" " 1.25 " " " 1.35
10. Gewapend-beton. Statica en sterkteleer. Deel I	" " 2.50 " " " 2.60
11. Gewapend-beton. Deel II.	" " 4.— " " " 4.20
12. De beteekenis van den cementsteen in gietbeton.	" " 1.— " " " 1.10
13. Krachtleveringsmachines	" " 2.— " " " 2.10
14. De Compensatie-planimeter	" " 0.25 " " " 0.30
15. Ranglijstenboekje Schaal B. 12 personeel bij de B.O.W.,
en ledenlijst V. v. B.	" " 0.25 " " " 0.30
16. Complete oude jaargangen I.B.T., zoolang de voorraad strekt, voor
leden V. v. B. en abonne's I.B.T. tegen een zeer gering bedrag ver-
krijgbaar. <i>Haast U, want wij willen den voorraad spoedigst opruimen!</i>	
17. De B.B.L. en Indianisatie	" " 0.50 " " " 0.60

Voor niet-leden wordt de prijs met 20 % verhoogd.

Bij bestellingen boven f 10.— geven wij 10% korting; boven f 25.— kunnen wij 15% korting toestaan. Bestellingen tot een hooger bedrag nader overéén te komen.

Verschenen bij A. C. Nix & Co., te Bandoeng, de volgende uitgaven:

„Zakboek voor Technici”

Een handig boekje met een keur van gegevens en wenken op technisch gebied, samengesteld door J. H. van Mechelen en vele medewerkers. Omvang ruim 460 blz.

Prijs voor leden V. v. B. f 2.90; voor niet leden f 3.50.

„Het Vervaardigen van Nomo- en Diagrammen”

door G.J. HEIJMERING, gepens. Arch. B.O.W.

Een zeer practische handleiding voor het maken van nomo- en diagrammen, met vele voorbeelden en figuren. Omvang 45 blz.

Prijs voor leden V. v. B. f 1.35; voor niet leden f 1.75.

„Het traceeren van wegen en be- schouwingen over weg-constructies”

3e druk

Omgewerkt en herzien door G. J. HEIJMERING, gepens. Arch. B. O. W. Omvang 95 blz.

Prijs voor leden V. v. B. f 1.50; voor niet leden f 2.—.

Toezening geschiedt franco, indien remise bij bestelling.